

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési feltételek:

Öt hasábon petitor 5 kr. Dályag minden beiktatásnál 30 kr. Nyilttér garmond sora 30 kr. — Nagyobb és többzori hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

A lap szellemi részére a nyilttérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőség küldendők.

Kiadási pénsek, reklamatételek, és hirdetések a kiadóhoz tartoznak.

B.-Gyarmat, augusztus 25-én.

Komjáthy Anselm tanfelügyelő ur megkezdvén működését, az alább egész terjedelemben közölt programmban körvonalozza azon teendőket, melyeket szép hivatása mellett követni czélul tűzött ki.

A határozott hangon irt program nem távoztatheti el hatását, s az illetők, akikhez az szól, e program kiadójában azon egyént ismerhetik fel, ki adott szavával nem játszik, ki, amit megmond, azt szívós kitartással keresztül fogja vinni s nem fog habozni bármily körülmények között sem a legmagasabb czél, a népnevelés szent ügye érdekében a legnagyobb szigort alkalmazni ott, hol az elhanyagoltság és mulasztások sora máris szembeötölő mérveket öltött.

Nem akarunk recriminálni; megyénk tanügyi multja ugyanis oly sötét, hogy azt kellő világlatba hozni nem lehet. Eddigi tanfelügyelőink semmi eredményt nem mutathatnak fel, a hol pedig valamit tettek, ott az okszerűtlenség mellett a legnagyobb rendetlenségek merülnek fel; egyéb mulasztásaik mellett még a pánszláv propagandának is tért engedtek megyénkben. De az nemis csoda; egyiknél a kellő ismeret, másiknál a kellő tapintat, harmadiknál az ezen állásnál nem nélkülözhető tekintély hiányzott. Ilyer közegek csak ártalmára voltak nevelésügyünknek.

Ily körülmények között valóban örvendünk kell, hogy elhagyott tanügyünk ismeretekben gazdag, az adminisztratív terén edzett, s szép multjánál fogva tekintélylyel bíró egyén vezetése alá került. Nehéz lesz a feladat, mely Komjáthy urra várakozik, mert

a rendetlenségeket csak hosszabb idő alatt sikerülhet kiirtani, nehéz azért is, mert még a tanfelügyelőség irattárát is rendbe kell hozni. (Mint halljuk, Ebecsky Emil ur az átadás ölé is nehézségeket gördít.) Azt hisszük azonban, hogy ezen nehézségek egy ernyedetlen szorgalmú, ügyes és értelmes egyén által csak hamar el fognak oszlatni. Üdvözljük még egyszer Komjáthy urat új pályáján, mert hisszük, hogy a programjában kitűzött szép olvek általa örvényre fognak emeltetni.

Komjáthy ur programja a következő:

„Tisztelt iskolaszék! Vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ó nagyméltósága által a Nógrádmegyei tankerület felügyelőjévé neveztetvén ki, működésemet a megye székhelyén, B.-Gyarmaton levő lakhelyemen mai napon megkezdtem, miről a t. iskolaszéket, azon hivatalos kérelemmel értesitem, hogy engem a népnevelés szent ügyének előmozdítására irányzandó törekvésben támogatni sziveskedjék.

Midőn e köriratban hivatalos működésemet megkezdésem tudatom, nem szándékom az iskolaszéket kötelelességükre figyelmeztetni, meg levén győződve arról, hogy kötelelességüknek élénk tudatával bírnak, csupán vállvetett, czéltudatos, egybehangzó munkásságra akarom felhívni és röviden körvonalozni azon irányelveket, melyek közös czélunk megvalósítására irányuló törekvésben fognak vezérelni. De el nem mulasztatom ezuttal jelezni azon feladatokat sem, melyek ránk várnak és hangsúlyozni azon előttem lebegő szempontokat is, melyek a népnevelés ügyének szentelendő munkásságom folyamában irányadók lesznek.

Ellenőrzési és felügyeleti jogomat nem gyakorolhatván folytonosan közvetlenül és személyesen, a népiskolák feletti közvetlen felügyelettel megbízott iskolaszékek tagjainak lelkére kötöm és tőlük okvetlenül el is várom, hogy nemes hivatásuknak megfelelően és szép kötelelességükről egy perczig sem feledkezve meg, az állam és társadalom nagy érdekeit leghathatósabban előmozdító népoktatás

felügyeletük alatt álló telepeire éber figyelemmel vigyázzanak a tanítást lelkiismeretes buzgalommal ellenőrizték és mindenben a fennálló törvények és szabályrendeletek értelmében járjanak el.

Vezéreszmém, melyet a nevelési czélok megvalósításánál kitűzök: az államnak hasznos és a társadalomnak művelt polgárokat képezni, más szóval nemzeti czéloknak és az általános kultúrkövetelményeknek egyformán eleget tenni; azért is valamint egyrésztől nagy súlyt fektetek az államnyelv sikeres tanítására, és az idegen ajknak általi elsajátítására, miről különben a magyar nyelv kötelező oktatásáról szóló törvény kellőképen rendelkezik; élesen hangsúlyozom továbbá a növendékekben a hazaszeretet fölébresztését, polgári kötelemeik megismertetését és az alkotmányos érület meleg ápolását, mely czélra egyik hathatós eszköz az alkotmánytan tanítása, s hogy e nagy cél elé akadály ne gördíttessék, nem fogom tűrni, hogy a magyar állameszme méltóságán legkisebb csorba ejtessék és szigorúan fogom megtorolni a legparányibb ellenszegülést és vonakodást, hivatalos befolyásom egész súlyát vetve mérlegbe és minden eszközt felhasználva a netalán valahol feltűnő kártékony vagy államellenes törekvés csírájában elfojtására, másrésztől ügyelni fogok arra is, hogy a reális ismeretek, mint a gyakorlati élet követelményei, el ne hanyagoltassanak és a humánus képzésre is kellő gond fordíttassék.

Szigorúan fogok örködni az 1868. évi 38-ik törvényczik végrehajtása fölött és rajta leszek, hogy ezen törvény halhatatlan emlékü alkotójának czéljai valósuljanak.

Figyelmükbe ajánlom a törvények az iskola mulasztásokra vonatkozó intézkedéseit, valamint a megállapított tantervhez való hű ragaszkodást, továbbá a tan- és vezérkönyvek használatának ellenőrzését.

Bár a tudományyal fukarkodni nem szabad és a lélektől a kellő táplálékot megvonni nem tanácsos, époly kevésbé engedhető meg másrészt a növendékeknek tananyaggal való tulterheltetése, az ismeretek garmada számra való felhalmozása,

TÁRCZA.

A Forgách család 700-ados jubileuma.

(Kékkő várában 1880. augusztus 20-án).

Korunkban kegyelettel szokták megünnepelni nevezetes férfiak és intézetek működésének negyed vagy félszázados évfordulóját; egyes családok is rendszeresen magülik körükben azon nagyobb időszakokat, melyek estét vagy aranylakodalm s b. czimén ismertessék; de csak ritkán hallani évszázadokra emlékeztető ünnepélyekről, noha főbb és közép-nemesi családaink közül többen képesek messze az előidőkbe visszavezetni családi történetüket, s míg egyrészt az utódok törekvéseire csak ödvös buzditásul szolgálhat az ily visszaemlékezés; más részről alkotmányunk — s ezt a számító hazafi örömmel veheti tudomásul, — mai nap sem korszerűtleníti az aristokratikus intézményeket.

Nem rég volt alkalma e sorok írójának egy a Keleten működő ósz diplomatától hallani, hogy nemzetek, melyek exclusiv demokratikus alapokra fektetik alkotmányukat, hosszú és dicsőséges életre nem igen számíthatnak. De nincs szándékunk értékesíteni e tárgyról, hanem elmondjuk röviden, a mit sz. István napján Kékkő várában láttunk és hallottunk.

Kékkő, a Balassák egykori nevezetes vára, mint e lapok olvasói jól tudják, vétel útján jelenleg gróf Forgách Antal ur tulajdonát képezi; ő e történelmi hírű, de utóbb igen elhanyagolt helyet műértő és gondos

kezekkel ápolva nemcsak lakályosá, de mondhatjuk fényesé is tette; az országgyűlési szünetek alatt családijával leginkább itt és Gácsen szokott felváltva időzni, s mert a grófnőnek születés napja, — sorduló nagybóbb leánya Ilona grófkisasszonynak pedig névnapja ez időtájt esik: a család rokonai és tisztelői sürün látogatják ilyenkor a várkastélyt. Így jöttünk össze Nógrád és Hontmegyéből többen a már említett napon; de nem kevésbé valánk meglepve, midőn megérkezés után értésünkre esett, hogy a Forgách-család fennállásának 700-ados évfordulója is ma ünnepeltetik.

Meg voltunk lepve, mert egy hittük, hogy egy család, mely multját a magyar történelemben 700 évtől fogva szakadatlan láncolatban levezetni képes, s melynek tagjai közt az ország sorsára többzör döntő befolyásu zászlós urak, nádorok, főpapok, számtalan vitéz harczos, számos író és tudós foglalt helyet, és ma is többen a közpályán, mint kiváló férfiak működnek, — egy ily család, hogy úgy mondjuk, nagy száj, országos fény és fejedelmi kitüntetéssel ülhette volna meg jubileumát; — a mi házi gazdánk azonban beelőgedett arral, hogy fiai, az új sarjadék, merítsen példát ősei történetéből, s ugyanazért közvetlen hozzátartozóin kívül a nap jelentőségét előre senkivel sem tudatta.

Magas árbozról a várfoján fennlobogott a sárga-sötétkék színű családi zászló és szólottak a tarack-ágyúk, midőn az ebédlőben, — melynek egyik asztalánál a családi tagokon kívül br. Majthényi László Hont és Nyitra megyék főispánja, itj. Majláth György, br. Apor Géza, Sebestiány A., főt. lovag Imády K., Pataky J., Matulay Gy., Szerémy G., Simonyi K., Kállay

V., Kacsóvics I., dr. Bogdán M. és több ur foglalt helyet, — pezsgő bor mellett éltették az ós régi család tagjait.

Az ünnepély főmozzanata azonban délután a várkert magas faktól beárványolt egyik terrassén tartott felolvasás és jelmezös előadásból állott. A felolvasást a gróf ur két fiának: itj. gr. Forgách Antal és Jánosnak nevelője ft. Turcsányi Béla rozonyói áldozár és főgymnásiumi tanár ur tartotta, nevezett tanítványaihoz intézvén a szót szüldők, rokonai s az összes vendégek, egyszeremind Kékkő város népe jelenlétében, minthogy a nép, mely a gróf hához igen ragaszkodik, tarka tömegekben szintén részt vett az ünnepélyben.

Érdekes lesz e felolvasásból, mely a Forgách-család 700-ados történetét adta elő, s melynek bevezetésül a tudós tanár ur az aristokracia mai állásával foglalkozott, létjogosultságát a hazafini és humanitási feladatát fejtegette, e helyütt röviden megértetni, hogy a X-ik század végén Gejza vezérkedése alatt Magyarországra jött Hunt és Ázsmán német lovagok nemzetségből származott Iváneh, ki 1180-ban tehát 700 évvel ezelőtt főispán volt a törzsét képező Forgáchok családfájának. Az ő fia Ivánka királyi főlovászmeister, Ghymes földjét királyi adományként nyerte II-ik Andrástól. Ivánka fiai: Tamás és András 1242-ben IV. Béla király életét menték meg a mohi pusztai katasztrópha után; Tamás, midőn lovát a királynak átadná, a tatárok által össze koncoltatott, András azonban, ki szintén győzösebb lovával szolgált a futó királynak, ügyes uzsás által menekedett meg és szoronséscen elvezérelte a királyt Zuyovárba, mely akkor a Forgáchoké volt. Ugyanezen András építé Ghymes várát.

mert a népiskola célja nem tudókat, hanem józan gondolkodású, hasznos polgárokat nevelni. Nemcsak a népiskola ezen feladatánál fogva, de paedagógiai és egészségi szempontból se hagyható jóvá a növendékek értelmének megerősítése, azért felhívom erre is figyelmüket. Legjobb ha itt is a megállapított tantervet veszik mérvadónak, úgy a tananyag helyes beosztására, mint a tanítandó ismeretek és tantárgyak maximumának megállapítására nézve. Kiváló gond fordítandó az írás-olvasás, számolás és nyelvtani ismeretek tanítására, mint melyek a népiskolai oktatás fő tárgyát és igazi törzsét képezik. Az elméleti oktatás mellett figyelmükbe ajánlom az iskolai kerteket s ezzel összeköttetésben a méh- és selyemtenyésztést, leányok számára pedig a konyhakertészetet s télen a házi ipart. Az ohajtott siker elérésére azonban mindekelőt szükséges, az, hogy a tanítók ne hanyagolják el kötelességüket s azért figyelmükbe ajánlom a törvény által megállapított tanítási minimum megtartását.

A sürgős teendők közé veszem fel munkaprogramomba a még sok helyen hiányzó ismétlődő iskolák felállítását s elvárom, hogy a községek velem közösen foglalkozzanak azok létesítésén.

A felekezeti iskolák fölötti felügyelet is hatáskörömbé tartozván, ügyelni fogok az azokban uralkodó tanszellemtől és öröködni fogok, hogy a felekezeti érdekek az általános emberi és a különös nemzeti érdekekkel összeütközésbe sehol se jöjjenek és tudni fogom minden körülmények között, mivel mint ember az emberiségnek, mint tisztviselő az államnak tartozom.

Röviden előadott hivatalos programjaim és a jelzett főirányelvek körvonalzása után még csak az a kérés van, hogy hozzám minden előforduló esetben, s minden népnevelést érdeklő ügyben egész bizalommal forduljanak, minden mozzanatról gyorsan és hűven értesítsenek és velem mindenben egyetértőleg előre haladni igyekezzenek.

Ha így egyesült erővel és lankadatlan buzgalommal dolgozunk, el nem maradhat az ohajtott eredmény, melytől edes közös hazánk jövő boldogsága, anyagi és szellemi jóléte, sőt politikai ereje is függ.

Kelt B. Gyarmaton, 1880. augusztus 18-án.
Komjáthy Anselm, kir. tanfelügyelő.

Jegyzőkönyv

Felvértetett 1880 július hó 27-én Szécsényben a szécsényvidéki gazdasági egyület által tartott közgyűlésben.

Jelen voltak: Balás Antal elnök, Dr. Pulezky Ágost, Bugát Lajos, Hoffman Jakab, Krista János, Balla Benő, Szolka Emil, Práff Ferenc, Zadábas Ádám, Simonidesz János, Szabó Károly, Hittig Gyula, Ifj. Szakal Antal, Bayer Sándor, Gonda Bertalan, Kovács Károly, Szeghy Ferenc. Határozatott.

Forgách János kalocsai érsek és kancellár 1301-ben megkoronázta Venczell. II. (Forgách) Tamás fivérével II. András és II. Ivánkal együtt Róbert Károly király pártján harcolva, a rozgonyi csatában esett el (1312). — Balás, Mária királyné hűve, 1386. dec. 6-án levágta az ellenkirályt darazsai Kis Károlyt. III. János Nikápolynál vértett el (1397). Péter, királyi főudvarmester, a morvák és Ratibor herceg ellen védelmezte az ország széleit; IV. János Várnánál, — Imre hasonlóképp a törökök elleni hadjáratban esett el, miután előbb a buzsiak ellen is harcolt; ugyanast cselekedték egész életükben At V. János és György. V. Miklós Mohácsnál vértett el; Zsigmond, királyi tárnokmester, polgári és hadi érdemeinél fogva 1560-ik évben az ország bárói közé nevezetett. Fia: Simon, a feltámadhatlan hős, 1551-ben Lippánál 11 sebet kapott; 1552-ben már Temesvárnál jelen volt, N. Váradot felmentette s résztvett az erdélyi táborozásban. 1584-ben Hatvánt foglalta vissza a töröktől s a budai pasát keményen megverte. 1596-ban Eger várának kapitánya s királyi főpohárnok lett.

Fivére III. Ferencz várad püspök, híres szónok, Zápolya János kancellárja, később I. Ferdinand hűve volt. Ennek elhunytja után főlötte gyászbeszédet tartott Bécsben 1565. aug. 7-én a sz. leván templomban. Ugyan ő megírta kora történetét 6 kötetben. IV. Ferencz karddal kezében fogatott el a törökök által s vettetett brókcs rabságra. V. György az egri csatában, Mahlár mellett vértett el.

II. Zsigmond (Simon fia) 1594-ben a szász fejedelmet védelmezte; 1605-ben békétárgyalásokat folytatott Bocskayval; 1611-ben Báthory Gábor ellen

1. Az 1880. május 30-ki alakuló gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. Az alakuló gyűlés jegyzőkönyve felolvasatott, helyben hagyatott, két tag által hitelesített.

2. Alapszabályok felolvasása. Az egyület alapszabályai a földmivelési, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által egész terjedelemben jóváhagyatván, felolvasatottak, 500 példányban kinyomatni, s az együleti tagoknak kiosztatni határozatott.

3. A tagsági díjak befizetésére nézve: határozatott, hogy a tagsági díjak az együleti tagok előleges értesítése nyomán, f. évi szeptember 26-ig az együleti pénztárnoknál befizetendők.

A tagsági díjakból befolyó pénz, takarékpénztárilag fog kezelteni, elkülönítve az alapító tagsági díjakat, a rendes évdíjas tagsági díjakról.

4. Az egyület közlönyei: a „Gazdasági Lapok“, „Magyar Föld“, „Földmivelési Érdekeink“ és a „Nógrádi Lapok“-ban fognak közre látni.

5. A vándorgyűlések jegyzőkönyvei felolvasatván, helyben hagyatott ezen üdvös intézmény fentartása, terjesztése elhatározatott.

6. Az országos gazdasági egyület által 449, 500 iv átirata, az egyület szövetkezése tárgyában. Felolvasatott a „Mezőgazdasági szövetkezetek“ című füzetek tanulmányozás végett kiosztottak, a szövetkezet létesítése a választmány által adandó véleményezéstől fellelveztetik.

7. Az aláírási ívek vissza származtatására 1880. évi szeptember hó 26-ika határozatott, legkésőbbi időpontul.

8. Együleti pecsétok tárgyában. Az előző pecsét egy forintot értő pénz nagyságban, ezen: Ceren állva jobb kezében tarlóval, balról egy kőve buza képlettel, ezen körirattal: „Szécsény-vidéki gazdasági egyület elnöki pecsétje.“ A titkári pecsét, egy 4 krajczáros réspénz nagyságban, az előző pecsétéhez hasonló aránylag kisebb képlettel ezen körirattal: „Szécsény-vidéki gazdasági egyület titkári pecsétje.“ elkészíttetni rendeltetett.

9. Állandó terménycsarnok létesítése indítványoztatván. Ennek létesítésével háromtagú bizottság megbízatik: Krivácsy Antal, Hoffman Jakab és Pinter Sándor urak, kik egyúttal állandó helyiségről is fellelvezni gondoskodni fognak.

10. Dr. Pulezky Ágost úr bejelentette, hogy a kormánytól nyert két faj árpa, és burgonyát, mint kísérleti mag eredményt, a helyett, hogy a kormány-nak átadogatná, az együletnek szándékozik átadni. A titkár megbízatik erről, s a siker eredményéről meggyőződést szerezni, s a m. kormányhoz ezen magvakkal az együlethez leendő áttételre sőt jövőre egyéb a magas kormány által kiosztandó magvak elnyerése iránt kérvényt intézni.

11. A m. kormány által a tenyész állatok és terményekre kiosztatni szokott jutalmakból az egyület kérvényezése javallatik. Erre nézve a választmány utasítat teret készíteni, és pozitív irányt kijelölni.

12. Több gazda a buza vetőmag cseréjéért hozza a vaslatba. A titkár utasítatott tiszamelleki és főherme gyel tekintélyesebb gazdaságokban ősi buza vetőmag iránt kérdést intézni, együleti tagok, kik ilyen vetőmagra

igénylő tartanak, együleti titkárnál, jegyzetessék be a kívánt mag mennyiségét.

13. Titkár jelent, hogy a posta s egyéb együleti szolgálatok betöltésére egy állandó szolgálat alkalmazásának indítványa elfogadatik, az egyület postafiókai lea ellátva s valamint a posta úgy a többi együleti ügyben teendő szolgálatok teljesítésére egy szolgálatos egyén felfogadassék.

14. Dr. Pulezky Ágost urak mint a „Szécsény-vidéki gazdasági egyület“ létrehozójának, ezen ügy körül tett páratlan buzgálkodásáért az egyület által jegyzőkönyvileg köszönet nyilvánítások. Ilarsány eljenzés között magtörést.

15. A jövő közgyűlés. Folyó évi szeptember hó 26-ra határozatott. Tárgy: a titkárnak s a választmánynak végleges megalakítása. Titkári jelentés. Kelt mint fent.

Rusznák Antal,
együleti titkár

Tekintetes szerkesztő úr!

Engedje meg, hogy én is mint a szécsényi íz. hitközségben imént magtörést botránynak szomorú főbőse becses lapjában felzáróltassak s a reám barmozott rágalmakat visszatartassam.

Minden fölételeg szeszaporítást, kérszén, csapát az ide vonatkozó tényállás constátálására fogok szoritkozni.

A szűnődő beállítával a helybeli íz. zugiskolának ugyanevezett iskolaszak tagjai kényyszerítettek engemet — tölem való fizetésem megvonásának fenyegetése alatt — a rendes tanítást az iskolában folytatni.

De a helybeli közig. főszolgabíró úr két ízben kiadott rendeletei folytán kénytelen voltam július hó 29-én a tanítást beznitetni. Folyó hó 1-én azonban Schlesinger Jónáshoz elhívtam, boltjába való léptemkor mindjárt a jelenlevő egyének szidással, gúnyvevakkal fogadtak, mire én indignáltóval felolvas, valamennyien megtámadtak, kézzel, bottal ütöttek, vertek engem s utóljára a bolt 3 lépcsőjéről az utcára lelöttek. Hogy én széplősen jellemű s beketűró ember vagyok, igazolják a rendelkezéseimre álló bizonyítványok. Az állítólag hamisított oklevelem illetőleg ezennel ünnepélyesen kijelentem, hogy azon állítás nem egyéb, mint szemtelen, aljas rágalmazás, és kény vagyok azt az újonnan kinevezett tanfelügyelő urak megvizsgálás végett átadni.

Egy szóval a „Nógrádi Lapok“ utolsó számában megjelent „iskolai botránysat“ című válsaz kezdettől végig hamis s hazug állításokból áll; mert az is valótlán, hogy a helybeli íz. iskola hitközsége s a törvényeknek megfelelőleg berendezve volna. Az ellenkezője ezen állításnak áll, minthogy eddigelő a szidóhitközség mint olyan vonatodik azt magának nyilvánítani, és a felfizetés is nagyon hiányos. De a mi a sikeres tanítást majdnem lehetetlenné teszi, azon sajnos körülményben keresendő, hogy az egyik tanító, ki felusi sakter lőttre, semmi nemű bizonyítványval nem bírván, mint a héber nyelv tanítója s képzett tanító, urálja s naponta 4—5 órát a héber tanításra fordít, mire ő a vakbuzgó zsidók s a paptól utasítva van.

harcolt Erdélyben. 1604-ben főpohárnok, 1606-ban országbíró, több megye főispánja, 1618-ban pedig nádorrá választatott. Gácsvárat mostani renaissance alakjában ő építette fel. — Fivére IV. Ferencz bíbornok, Magyarországnak 1607-től 15-ig primása, esztergomi érsek volt. Nagyszombatban nemzeti színműtörtéti

Forgách Ádám 1627-ben Szécsényvárnak kapitánya, 1640-ben gróf rangra emellett, 1645-ban kassai generális, 1647-ben országbíró, 1662-ben érsek, úrvári parancsnok lett; mint ilyen a vezekényi csatában esett el. A törökök elleni hadjáratok minden nevezetes ütközetében résztvett. Két ízben volt nádornak kijelölve. Reánk, b. gyarmatiakra, különös érdekel bírhat még ezen Forgách Ádám történetéből, hogy 1648-ban, midőn Balassa-Gyarmat vára a törökök által dühösen ostromlatott, s a várbeliek, férfiak és nők egyaránt az utolsó kétségbeesett, de hősi kirohanást tették, Forgách Ádám válogatott lovas csapatával váratlanul a csataszínhelyén megjelenve s a gyarmatiakhoz csatlakozva, sőtét estig verték és ütték a törököket. Ez volt a b. gyarmati vártörténetének legfényesebb lapja.

IX. László, VII. András, II. Farkas, VI. György, II. Ádám szintén harcoltak a törökök ellen s résztvettek Budavár-visszafoglalásában.

IV. Simon, II. Rákóczy Ferencz hadvezére volt; a szatmári béke után nem akarván élni az amnestiával, fejedelmét hűven követő a számkivetésbe, Lengyelországba; minek folytán elvesztette a család nagy erdélyi uradalmait; Magyarországnak pedig a lévai, galgóczi, ghymesi, nagytapolcsányi uradalmakat. A lévai uradalmat az Eszterházyak, a galgóczi Erdődy György, a ghymesi Wratiszláv cseh kancellár, a

nagytapolcsányi a Berényiek nyerték a császári ház iránti hűségük jutalmául. Ő pedig szegényen halt el Lengyelországban, csupán a szintén szegényné lett fejedelem Rákóczy által segélyeztetve. Még arról is nevezetes, hogy Zrínyi Miklós jelles hadi munkáját: „Török aphium, vagyis Ne bántsd a magyarit“ ő adta ki 1705-ben.

A ghymesi várat és uradalmat később vétel után a családnak visszaszerelte IV. (Forgách) Pál, arany-sarkantyús vitéz, ki neje halála után, mint 7 gyermek atyja, 1712-ben a papi pályára lépett s csakhamar esztergomi kanonok, prépost, utóbb rozonyi püspök lón. Fia V. Pál, bölcsészeti s hittudor, pozsonyi nagy-prépost, váci, majd nagyvárad püspök volt.

IX. Ferencz Maria Terézia alatt résztvett az 1742—43-ki táborozásban. 1744-ben Nádasdyval átkelt a Rajnán, már mint tábornok, s több véres ütközetben megverték a francziákat. Hadakozott a 7 éves háboruban is. Utóda szintén csaknem mindanyian ifjabb korukban katonáskodtak, későbbi korukban pedig más téren szolgáltak a hazának.

XIX. János fia: VI. József, a pár év előtt elhunyt nemes gondolkodású nógrádmegyei főispán; továbbá Sándor — az öreg vadász — és IV. Antal, ki 1862-ben, mint Magyarország fő-kancellárja arra törekedett, hogy az uralkodó és az ország közötti kiegyezésnek utat törjön; Schmerling államminiszter azonban ismeretes Verwirrung-theoriájával meggyőztette a kancellár legjobb törekvéseit; s midőn minden intézés és előterjesztés daczára Schmerling mégis azon dolgozott, hogy lépések tétessenek Magyarországnak a birodalmi tanácsban leendő képviseltetésé iránt, s e végből Magyaror-

mert a népiskola célja nem tudósokat, hanem józan gondolkodású, hasznos polgárokat nevelni. Nemcsak a népiskola ezen feladatánál fogva, de paedagógiai és egészségügyi szempontból se hagyható jóvá a növendékek értelmének megerősítése, azért felhívom erre is figyelmüket. Legjobb ha itt is a megállapított tantervet veszik mérvadónul, úgy a tananyag helyes beosztására, mint a tanítandó ismeretek és tantárgyak maximumának megállapítására nézve. Kiváló gond fordítandó az írás-olvasás, számolás és nyelvtani ismeretek tanítására, mint melyek a népiskolai oktatás főtárgyát és igazi törzsét képezik. Az elméleti oktatás mellett figyelemmel kell lenni az iskolai kerteket is ezzel összekötésben a méh- és selyemtenyésztést, leányok számára pedig a konyhakertészetet a télen a házi ipart. Az ohajtott siker elérésére azonban mindezekelőtt szükséges, az, hogy a tanítók ne hanyagolják el kötelességüket s azért figyelemükbe ajánlom a törvény által megállapított tanítási minimum megtartását.

A sürgős teendők közé veszem fel munkaprogramomban a még sok helyen hiányzó ismétlő iskolák felállítását s elvárom, hogy a községek velem karöltve fognak buzgalkodni azok létesítésén.

A felekezeti iskolák fölötti felügyelet is hártskörömbe tartozván, ügyelni fogok az azokban uralkodó tanszellemre és örködni fogok, hogy a felekezeti érdekek az általános emberi és a különös nemzeti érdekekkel összefüggésbe sehol se jöjjenek és tudni fogom minden körülmények között, mivel mint ember az emberiségnek, mint tisztviselő az államnak tartozom.

E röviden előadott hivatalos programjaim és a jelzett főirányelvek körvonalzása után még csak az a kérés van, hogy hozzám minden előforduló esetben, s minden népnevelést érdeklő ügyben egész bizalommal forduljanak, minden mozzanatról gyorsan és hűven értesítsenek és velem mindenben egyetértőleg előre haladni igyekezzenek.

Ha így egyesült erővel és lankadatlan buzgalommal dolgozunk, el nem maradhat az ohajtott eredmény, melytől edes közös hazánk jövő boldogsága, anyagi és szellemi jóléte, sőt politikai ereje is függ.

Kelt B.-Gyarmaton, 1880. augusztus 18-án.
Komjáthy Anselm, kir. tanfelügyelő.

Jegyzőkönyv.

Felvételek: 1880. július hó 27-én Szécsényben „Szécsény-vidéki gazdasági egyesület” által tartott közgyűlésen.

Jelen voltak: Balás Antal elnök, Dr. Pulazky Ágost, Bugát Lajos, Hoffman Jakab, Krista János, Balla Benő, Szójka Emil, Prátf Ferenc, Zádán Ádám, Simonidesz János, Szabó Károly, Hittig Gyula, Ifj. Szakal Antal, Bayer Sándor, Gondos Bertalan, Kovács Károly, Szegedy Ferenc. Határozatokat.

Forgách János kalocsai érsek és kancellár 1301-ben megkoronázta Venczell. II. (Forgách) Tamás fiával: II. András és II. Ivánkal együtt Róbert Károly király pártján harcolva, a rozgonyi csatában esett el (1312). — Balás, Mária királyné hűve, 1386. dec. 6-án levágta az ellenkirályt duraxói Kis Károlyt. III. János Nikápolynál vészelt el (1397). Péter, királyi főudvarmester, a morvák és Ratibor herceg ellen védelmezte az ország széleit; IV. János Várnánál, — Imre hasonlóképpen a törökök elleni hadjáratban esett el, miután előbb a husziták ellen is harcolt; ugyanazt cselleköték egész életükben át V. János és György. V. Miklós Mohácsnál vészelt el. Zeigmond, királyi tárnokmester, polgári és hadi érdemeinél fogva 1560-ik évben az ország bárói közlé nevezetett. Fia: Simon, a felülmúlhatlan hős, 1561-ben Lippánál 11 sebet kapott; 1552-ben már Temesvárnál jelen volt, N.-Váradot felmentette s résztvett az erdélyi táborozásban. 1584-ben Hatvánt foglalta vissza a töröktől s a budai pasát keményen megverte. 1596-ban Eger várának kapitánya s királyi főpohárnok lett.

Fivére III. Ferencz várad püspök, híres szónok, Zápolya János kancellárja, később I. Ferdinánd hűve volt; Ennek elhunytja után fölötté gyászbeszédet tartott Bécsben 1565. aug. 7-én a sz. istván templomban. Ugyan ő megírta kora történetét 6 kötetben. IV. Ferencz karddal kezében fogatott el a törökök által s vettettet török rabságra. V. György az egri csatában, Mahlár mellett vészelt el.

II. Zeigmond (Simon fia) 1594-ben a szász fejedelmet védelmezte; 1605-ben békétárgyalásokat folytatott Bécstől; 1611-ben Báthory Gábor ellen

1. Az 1880. május 30-ki alakuló gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. Az alakuló gyűlés jegyzőkönyve felolvasatott, helyben hagyatott, két tag által hiteltelített.

2. Alapszabályok felolvasása. Az egyesület alapszabályai a földmívelési, ipar és kereskedelemügyi min. kir. minisztérium által egész terjedelemben jóváhagyatván, felolvasatott, 500 példányban kinyomatol, s az egyesületi tagoknak kiosztatni határozatott.

3. A tagsági díjak lefizetésére nézve: határozatott, hogy a tagsági díjak az egyesületi tagok előlegez értéke nyomán, f. évi szeptember 26-ig az egyesületi pénztárnoknál befizetessenek.

A tagsági díjakból befolyó pénz, takarékpénztárral fog kezelteni, elkülönítve az alapító tagsági díjakat, a rendes évdíjas tagsági díjakról.

4. Az egyesület közleményei: a „Gazdasági Lapok”, „Magyar Föld”, „Földmívelési Érdekeink” és a „Nógrádi Lapok”-ban fognak közölni tétel.

5. A vándorgyűlések jegyzőkönyvei felolvasatván, helyben hagyatott ezen üdvös intézmény fenntartása, terjesztése elhatározatott.

6. Az országos gazdasági egyesület által 449, 500 iv átirata, az egyesület szövetkezése tárgyában. Felolvasatott a „Mezőgazdasági szövetkezetek” című füzetek tanulmányozás végett kiosztottak, a szövetkezet létesítése a választmány által adandó véleményezéssel felteletetett.

7. Az aláírási ívek vissza származtatására 1880. évi szeptember hó 26-ika határozatott, legkésőbbi időpont.

8. Egyesületi pecsét tárgyában. Az előző pecsét egy forintot exst. pénz nagyságban, ezen: Ceren állva jobb kezében tarlóval, balról egy kéve buza képlettel, ezen körirattal: „Szécsény-vidéki gazdasági egyesület elnöki pecsétje.” A titkári pecsét, egy 4 krajczáros réspénz nagyságban, az előző pecsétéhez hasonló aránylag kisebb képlettel ezen körirattal: „Szécsény-vidéki gazdasági egyesület titkári pecsétje.” elkészíteni rendeltetett.

9. Állandó terményesármok létesítése indítványoztatván. Ennek létesítésével háromtagú bizottság megbízatik: Krivácsy Antal, Hoffman Jakab és Pinter Sándor urak, kik egyúttal állandó helyiségről is föltétlenül gondoskodni fognak.

10. Dr. Pulazky Ágost úr bejelentette, hogy a kormánytól nyert két faj árpat, és burgonyát, mint kísérleti mag eredményt, a helyett, hogy a kormánynak átadogatná, az egyesületnek szándékozik átadni. A titkár megbizatik erről, s a siker eredményéről meggyőződést szerezni, s a m. kormányhoz ezen magvaknak az egyesülethez leendő áttétele sőt jövőre egyébként a magas kormány által kiosztandó magvak elnyerése iránti kérvényt intézni.

11. A m. kormány által a tenyészt állatok és terményekre kiosztatni szokott jutalmakból az egyesület kérvényezése javallatik. Erre nézve a választmány utasítik tervet készíteni, és pozitív irányt kijelölni.

12. Több gazda a buza vetőmag cseréje hozza, javaslatba. A titkár utasított társasági és főherme gyel tekintélyesebb gazdaságokban ősi buza vetőmag iránt kérdést intézni, egyesületi tagok, kik ilyen vetőmagra

igényl tartanak, egyelői titkárnál jegyeztessék be a kívánt mag mennyiséget.

13. Titkár jelent, hogy a posta s egyesületi szolgálatok betöltésére egy állandó szolg. alkalmazás. Aditványa elfogadatik, az egyesület postafiókai lesz ellátva s valamint a posta úgy a többi egyesületi ügyben teendő szolgálatok teljesítésére egy állandó alkalmazás egyén felfogadtassék.

14. Dr. Pulazky Ágost urak mint a „Szécsény-vidéki gazdasági egyesület” létrehozójának, ezen úgy körül tett páratlan buzgalkodásáért az egyesület által jegyzőkönyvileg köszönet nyilvánítások. Harsány eljenzés kövött magtörténet.

15. A jövő közgyűlés. Folyó évi szeptember hó 26-ra határozatott. Tárgy: a titkárnak s a választmányának végleges megalkatása. Titkári jelentés.

Kelt mint fent.

Rusinkó Antal,
egyesületi titkár.

Tekintetes szerkesztő úr!

Engedje meg, hogy én is mint a szécsényi ír. hitközségben imént megtörtént botránynak szomorú főhőse hecses lapjában felzúgalmassak s a reám barmozott rágalmakat visszautasítam.

Minden fölételes közszaporítást korlátoz, csupán az ide vonatkozó tényállás constatálására fogok szorítkozni.

A szűnődő beállítával a helybeli ír. zúgiskolának ugyanevezett iskolaszék tagjai kényeszerítettek engemet — tölem való fizetésem megvonásának fenyegetése alatt — a rendes tanítást az iskolában folytatni.

De a helybeli közg. főszolgabíró úr két ízben kiadott rendeletei folytán kényiesen voltam július hó 29-én a tanítást beszüntetni. Folyó hó 1-én azonban Schlessinger Jónáshoz elhívtam, boltjába való léptemkor mindjárt a jelenlevő egyének szidással, gúnynevekkel fogadtak, mire én indignációval felélen, valamennyien megtámadtak, kézzel, bottal ütöttek, vertek engem s utoljára a bolt 3 lépcsőjéről az emzára lelöttek. Hogy én széplőten jellemű s békétűrő ember vagyok, igazolják a rendelkezéseimre álló bizonyítványok. Az állítólag hamisított oklevelemet illetőleg ezúnnel ünnepélyesen kijelentem, hogy azon állítás nem egyéb, mint szemlelen, aljas rágalmazás, és kény vagyok azt az újonnan kinevezett tanfelügyelő urnak megvizsgálás végett átadni.

Egy szóval a „Nógrádi Lapok” utolsó számában megjelent „iskolai botrány sat.” című válassz kezdettől végig hamis s hazug állításokból áll, meri az is valótlan, hogy a helybeli ír. iskola hitközségi s a törvényeknek megfelelőleg berszerve volna. Az ellenkezője ezen állításnak áll, minthogy eddigelő a zsidóhitközség mint olyan, vonatkozik azt magának nyilvánítani, és a felszerplése is nagyon hiányos. De a mi a sikeres tanítást majdnem lehetetlenné teszi, azon sajnos körülményben kérszandó, hogy az egyik tanító, ki felusi sakter léte, semmi nem bizonyítványval nem bírva, mint a héber nyelv tanítója s képzett tanítót uralja s naponta 4—5 órát a héber tanításra fordít, mire ő a vakbuzgó zsidók s a paptól utasítva van.

harcolt Erdélyben. 1604-ben főpohárnok, 1606-ban országbíró, több megye főispánja, 1618-ban pedig nádorrá választott. Gácsvárat mostani renaissance alakjában ő építette fel. — Fivére IV. Ferencz bíbornok, Magyarországnak 1607-től 15-ig primása, esztergomi érsek volt. Nagyszombatban nemzeti színműt tartott.

Forgách Ádám 1627-ben Szécsényvárának kapitánya, 1640-ben gróf rangra emeltetett, 1648-ban kassai generális, 1647-ben országbíró, 1652-ben esztergomi parancsnok lett; mint ilyen a veszekényi csatában esett el. A törökök elleni hadjáratok minden nevezetes ütközetében résztvett. Két ízben volt nádornak kijelölve. Reánk, b. gyarmatiakra, különös érdekel bírhat még ezen Forgách Ádám történetéből, hogy 1648-ban, midőn Balassa-Gyarmat vára a törökök által dühösen ostromoltatott, s a várbeliek, férfiak és nők egyaránt az utolsó kétségbeesett, de hősi kirohanást tették, Forgách Ádám válogatott lovas csapatával váratlanul a csataszínhelyén megjelenve s a gyarmatiakhoz csatlakozva, sőtét estig verték és üzték a törököket. Ez volt a b. gyarmati vártörténetének legfényesebb lapja.

IX. László, VII. András, II. Farkas, VI. György, II. Ádám szintén harcoltak a törökök ellen s résztvettek Budavár visszafoglalásában.

IV. Simon, II. Rákóczy Ferencz hadvezére volt; a szatmári béke után nem akarván élni az amnestiával, fejedelmét hűen követő a számkivetésbe, Lengyelországba; minek folytán elvesztette a család nagy erdélyi uradalmait; Magyarországnak pedig a lévai, galgóci, ghymesi, nagytapolcsányi uradalmakat. A lévai uradalmat az Eszterházyak, a galgóci Erdődy György, a ghymesi Wratizsláv cseh kancellár, a

nagytapolcsányi a Berényiek nyerték a császári ház iránti hűségük jutalmául. Ő pedig szegényen halt el Lengyelországban, csupán a szintén szegényre lett fejedelem Rákóczy által segélyeztetve. Még arról is nevezetes, hogy Zrinyi Miklós jeles hadi munkáját, „Török aphium, vagyis Ne bántsd a magyart” ő adta ki 1705-ben.

A ghymesi várat és uradalmat később vétel után a családnak visszaszerelte IV. (Forgách) Pál, arany-sarkantyús vitéz, ki neje halála után, mint 7 gyermek atyja, 1712-ben a papi pályára lépett s csakhamar esztergomi kanonok, prépost, utóbb rozsonyi püspök lón. Fia V. Pál, bölcsészeti s hittudor, pozsonyi nagy-prépost, váci, majd nagyvárad püspök volt.

IX. Ferencz Mária Terézia alatt résztvett az 1742—43-ki táborozásban. 1744-ben Nádasdyval áltelt a Rajnán, már mint tábornok, s több véres ütközetben megverték a francziákat. Hadakozott a 7 éves háboruban is. Utóda szintén csaknem mindanyian ifjabb korukban katonáskodtak, későbbi korukban pedig más téren szolgáltak a hazának.

XIX. János fia: VI. József, a pár év előtt elhunyt nemes gondolkodású nógrádmegyei főispán, továbbá Sándor — „az öreg vadász” és IV. Antal, ki 1862-ben, mint Magyarország fő-kancellárja arra törekedett, hogy az uralkodó és az ország közötti kiegyezésnek utat törjön; Schmerling államminiszter azonban ismeretes Verwirrungs-theoriájával meggyőztette a kancellár legjobb törekvéseit; s midőn minden intézés és előterjesztés daczára Schmerling mégis azon dolgozott, hogy lépések tötelessen Magyarországnak a birodalmi tanácsban leendő képviseltetése iránt, s evégből Magyaror-

6-án kezdett vehesse. Az évi tandíj 3 frt, beiratásdíj 30 kr., szegényeseket kímélő tanuló a tandíj alól felmentetnek. B-Gyarmat, 1880. aug. 27-én. Villám József igazgató tanító.

A szegények egyháza aug. 25-én tartott közgyűlést, a nógrádi ex. esperesség felügyelői hivatalára, Veres Pál, Beniczky Gyula, Plachy Tamás és Hanzely László jelöltek közül egyhangúlag Hanzely Lászlóra a szegények hivatalára pedig Wladár János, Rafanidesz Károly és Svehla János jelöltek közül Svehla János uhorkai lelkész úrra szavazott.

Jakab Lajos operetta mintáulata jövő szeptember hó 4-én kezd meg a következő színművekkel: Jánoson csak egy bérletre terjedő előadásait: Lecoq-tól: Kicsasszony feleségem (La marjolaine, Kis menyecske (Graciette), Girofle-Girofla, Angot, Szép Dunois lovag, Kín doctor (Doctor Piccolo), Kis herceg, Souppétól: Fatinitza, Bocconció, Offenbach-tól: Orpheus, Szép Helena, Dumas apó, Herceg asszony, Trapezius hercegnő, Gendel-től: Kapitány kicsasszony, Delibestől: Petárd király, advar: Planquette-től: Cornuillet harangok, Strauss-tól: Bórigér és Mathusalem stb. közkedveltéget látványos nagy operettakkal.

Kishalmy Ferenc a „L. és V.” volt szerkesztője, mint a szavakattintás a címzett lap bizottságában, a közönséghez, melyben, habár nem minden yargontól menten, indokolni törekedik azt, hogy a bizottság nem volt jogosítva, és a lapszerkesztéstől felmenteni. Mi a kérdésben tartózkodunk itéletünket kimondani: a csak annyit jegyzünk meg, hogy hamár a lap érdekében egy szabályszerűleg megalkotott bizottság létezik, melynek jog és hatáskörét a házszabályok szakaszai (főleg a 7 §.) precízírozzák; úgy akar a lap, akár a közönség érdekében nem kívánatos ha a szerkesztő és a bizottság között élesebb differenciák léteznek. Ugyanolyan okoskodás vagy az egyiknek vagy a másiknak tagítani kell.

A vásár B-Gyarmaton s. hó 23. és 24-én igen népes volt. Ló és szarvasmarhában nem volt hiány; régen volt annyi a vásáron; daczára azonban annak, hogy elesem, adták, csak igen keveset vettek a kupacok. A béra ára ismét alászállt. A kirakó vásárnak a jó idő is kedvezett; elég nagy forgalom volt az egyes ártak alatt.

Lajos napját több helyen ünneplik. Frideszy Lajos törvényszéki elnököt, ki névnapját rendszeresen torokai birtokán szokta megünnepelni, számosan tisztelték meg. — Zsélyben Gazdik Lajos névnapján sokan jöttek össze. — A polgárok közül B-Gyarmaton Filler Lajos tartotta meg névnapját, mely alkalommal Komáth Lajos egérszékére is ittak a derék polgárok.

Rendőri hírek. Sebés hajtás miatt befogtak egy turospolci atyát, azonban emellett másik hajás érte; ugyanezen városban 72 forintot bucsú kiadásból, a gyarmati joggyűlését, terhelvén, ezt le tartóztatták. Nem jó dolog már az, ha a városháza mellett is lopnak.

Rövid hírek. Aminap a fenytő bíróságnál kiderült egy vádlottat, volt a már lopasért büntetve? Vádlott: (kicsinyölög) Igen elnök úr a vidéken. — A zálogházat szabályozása felett az igazságügyi minisztériumok kebelében tárgyalások folynak a kérdéses ügyre nézve a legközelebbi ülészakában egy törvény javaslatot fog a képviselő ház előterjeszteni. — Vácson Szolcsy László ritka képzettségű fiatal pap 26 éves korában tiszteletben elhunyt. Vácson az a hír terjedt el, hogy az öreg (83 éves) Ruzits Mihályt rokonai meggyilkolták. — Az ipolyvási vásáron s. hó 16 és 17-én ismét többrendbéli lopás történt. — Hontmegyében az aratógyérszakértő kültagjaival Maser Károly, Tindly József és Simonszék Béla választatták meg. A megyeházi nagytérmen festése 10—12 nap múlva elkészül. A festés Barcs József művezetése alatt gyorsan halad. — Banskell Kálmán maskorai lelkészről azon hivatalos jelöltet tétetett az orsz. tébolyda igazgatósága által, hogy nemzett nagymérvű tébolyodottságban szenved, betegsége jelenleg élénk hallási csálódások, szédülési és nagyarányú érzékenységek nyilvánul. — B-Gyarmaton a Zichy uradalom képviselője s. hó 25-én tartotta az árveréseket a korcsmákra. Az árverés d. e. 9 órától d. a. 4 óráig tartott. A sűrűmért Smidl Sándor vette ki 501 frtért, a vám és ipoly utcai korcsmát Stiller Jónás 1700 frtért, a Jankosféle korcsmát ugyancsak Stiller Jónás 1100 frtért. A vám árverése, mivel árverések nem jelentkeztek, elhalasztott. Ily magas árra aligha fog valaki concurrálni. Kíváncsok lenné, ha az uradalom a vámbérletet leszállítani. — Szklabonyán az uradalmi korcsmát Kohn Mór vette ki 680 frtért; Kisjfalva pedig Feuerzong Illés 130 frtért. Tegnap Szklabonyán holnap pedig Divinyben folytatatták a licitációt. — Szatmáry culturmérnök látogatta meg B-Gyarmatot a múlt héten, hol az ipoly szabályozás tárgyában szakértői szemlést tartott, s erről terjedelmes jelentést tesz a közl. minisztériumnak. — Sehián Samu úr B-Gyarmaton aug. hó 28-án tartotta 25 éves házasságának jubileumát. — A szűpészeti bizottság B-Gyarmaton a Hercseldház építése ügyében aug. hó 27-én ülést tartott, melyben az ügy ismét előadástott.

— Santhó Ágoston romhányi plébános. Árnál névnapja alkalmával több tisztelője megjelent. — A b. gyarmati tiszoltó egylet, sajnos, nem volt képviselve a pozsonyi országos közgyűlésen. Losonczról részt vettek Beniczky Árpád főparancsnok vezetés alatt: Ozóbel Károly, Draskóczy Ede, Illés Károly, Hodák Pál, Kmethy, Alexi, Lazarovics, Steinhübel és Papliczky, no meg Nádas Gyula úr. — Hudecz Zsigmond és Ozéka Károly urak 10—10 frtot adományoztak az iparos ifjuság betegsegélyző egyletre. — A losonczy dalegylet a kolozsvári dalnappélyen a kolozsvári hűlgyek nagy serlegét nyerte el. Ez volt a 3-ik díj. Szegeden a 2-ik díjat nyerte a derék egylet. Adja isten, hogy jövőre övé legyen az első.

Nógrádmegyei hivatalos értesítő.

ARLEJTÉS.

A vezetés alatti b-gyarmati kir. ügyéségi börtönnél az elítelt rabok és vizsgálati foglyok 1881. évi élelmezése biztosítása tárgyában a b. gyarmati kir. ügyészség hivatalos helyiségében folyó évi szeptember hó 10-én délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött árlejtés fog tartatni, miről a vállalkozni ohajtók azzal értesítetnek, hogy az állagos rablétszám 200—250 egyén közt változik, és hogy a leendő bántépnéz 500 frt osztrák értékben.

Az árlejtés alapját képező vállalati feltételek a kir. ügyészség hivatalos helyiségében megtekinthetők. Az 500 frt o. ért. bántépnéz ellátott zárt írásbeli ajánlatok csak az árlejtésre kitűzött óráig, színto B-Gyarmaton a királyi ügyészség hivatalos helyiségében fogadtatnak el.

B-Gyarmat, 1880. évi augusztus 6-án

Dr. Melicher Ferenc, királyi ügyész.

HIRDETMEYNEK.

Vallás- és közoktatástügyi miniszter nr. 6 nmiga által Nógrádmegye tanfelügyelőjévé lett kinevezése-mről a községek előljárót azon hivatalos kéréssel értesitem, hogy:

1. A közlő iskolai év kezdetén a népoktatásról szóló 1868. XXXVIII. t. cz. 1—7 §§-it minden községben hirdessék ki.

2. A tanköteles (6—12 éves) gyermekeket írják össze, s úgy ezen összeírást, mint a községen kívül más iskolába járó vagy a szülői háznál magánosan tanuló gyermekekről vezetni szokott D mintájú nyilvántartási naplót hozzám jövő szeptember 15-ig okvetlenül küldjék be.

3. A szülőket tanköteles gyermekeiknek és iparos gazdák tanköteles tanonczaiknak iskolába küldésére kötelezzék, és ezen köteleességmulasztásáért az iskolaszék által bepanaszolando szülők ellenében a törvényben megszabott büntetéseket teljes szigorral alkalmazzák.

4. Amennyiben valamely községben az iskolaszék még nem találta szervezve nem lennének, vagy az iskolaszéki tagok megválasztása után már három év telt volna le, a szervezésről illetve új választásokról késedelem nélkül gondoskodjanak, és az iskolaszéki tagok névjegyzékét hozzám fent-említett hatánapig küldjék be.

5. Mintán több oly szegény tanköteles van, kiket a szülők tankönyvekkel és téli ruhával ellátni nem képesek, a szegény tanköteles gyermekek o tekintetben ellátásáról gondoskodni a községi előljároságnak egyik legnemesebb és törvény által is parancsolt kötelessége lévén, ennek adományokból és a községi szegényalapból is lehető teljesítést eszközöljék.

6. Az iskolaépületek és szorgalmi kertek (községi faiskolák) gondozását a használható állapotba helyezését kiváló kötelességüknek ismerjék.

Végre felkérem a t. cz. községi előljároságot, hogy a népevelés szent ügyének előmozdítására irányzandó törekvéseimben engem minden tekintetben támogatni sziveskedjenek.

Kelt B-Gyarmaton, aug. 20. 1880.

Komjáthy Anselm, kir. tanfelügyelő.

Nyiltér.

T. cz. Perzsgör pincészettünket jelentékenyen megnagyobbítván s tisztán természetes uton francia mód szer szerint előállított perzsgóinket, melyek eddig minden bel- és külföldi kiállításon első rendű kitüntetésben részesültek, a t. közönség figyelmébe ajánljuk.

Boraink gondos kezelésére, ugyazintén azok megfelelő érettségére minden tekintetben kiváló figyelmet fordítunk; úgy hogy boraink minden francia gyarmány mellett a versenyt jószág és tisztaság tekintetben kiálják.

Daczára annak, hogy a francia módszerinti perzsgógyártás, amint mi perzsgóborainkat előállítjuk, sokkal hosszadalmasabb és költségesebb, boraink árát mindamellett a lehető legolcsóbbra szabtuk, s nevezetesen: a „Hazai”, „Hungaria”, „Hungaria piros” és „Kincsem” jegyű perzsgóborainkat a t. közönség figyelmébe ajánljuk.

Budapest, 1880. augusztus hóban,

Prűkler Ignác.

Balassa-Gyarmaton kaphatók: Milován Elek, Omaszta T. és Bachár — és Szommer Károly kereskedő uraknál.

Kelölő szerkesztő

Horváth Danó.

HIRDETÉSEK.

Legjobban	osztályozásra	alkalmas.
Eredeti	MAYER-féle	Tricurók
16,000 gép forgalomban		Kérem a gyári jelvényt kívánni
30 MEDAILLEN		
Váczli körut	Grossmann J.	76. szám.
	Budapest	

Haszonbéri hirdelmény.

Nógrádmegye Mátranovák helységében, mely áll:

1 kastély,	18 hold	119	□	61,
belsőség	397	"	682	"
szántóföld	1	"	182	"
rét	383	"	1127	"
legelő	223	"	897	"
erdő				

Összesen 1023 hold 907 □ 61,

és pedig catastralis holdakban, 1880. évi szeptember hó 28-ik napjától bérbeadandók. Értekezhetni Budapesten Bernáth Béla ügyvédnél, Kalap-utca 2-ik szám alatt; vagy Salgótarjánban Dr. Vajda Ferencznel.

Hirdő ház.

B-Gyarmaton, a megyeház átalellenében, az ugynevezett Szentiványi-féle ház szabad kézből eladó, bővebb felvilágosítást ad Kék István ügyvéd B-Gyarmaton.

A b-gyarmati takarékpénztár igazgatósága által ezennel közhírré tétetik, hogy ez intézmény engedélyezett mindazon arany és ezüst zálogtárgyak, melyek 1879. december 31-ig lejártak, s azóta sem kintem váltattak sem meg nem hosszabbítottak, folyó évi szeptember hó 21. és 22-ik napján mindig-délután 3 órakor az alulírt intézet hivatalos helyiségében elárvereztetni fognak.

A b-gyarmati takarékpénztár.

Pályázat.

A b. gyarmati „Népbank” pénztáratnál, öt évenként 10% vel növekvő, 200 frt évi fizetéssel járó titkár-ügyész hivatal megüresedvén, a pályázni kívánók felhivatnak, hogy kelletlen felszerelt folyamodványukat folyó évi szeptember hó 19-ig a Népbank igazgatóságánál benyújtsák.

Kelt B-Gyarmat, 1880. évi auguszt 28-án.

Reményfy József, igazgató.

Birtokbérbeadás.

Vizslás-Ujlaki tagosított birtok azonnal bérbeadatik. Szántóföld 400, rét 100, erdőlegelő 700 hold. Tudakozódásokra válaszol: Baranyay István Verpeléten.

A szécsényi uradalom igazgatósága által közhírré tétetik, miszerint a sipeki közbirtokosági italmérési jog haszonbérbeadására f. évi szeptember hó 5-re hirdetett árverés megtartatni nem fog.

Kelt Szécsényben, 1880. aug. 27-én.

Tersztyánszky István,

Szécsény uradalmi ügyvéd.